

443. Prästgården, Odensala sn.

Pl. 72.

Litteratur: Handlingar i ATA år 1932.

Äldre avbildning: G. Olson foto 1932 (ATA).

Ett fragment av en runsten påträffades år 1932 vid rivning av ett bryggghus invid prästgården. Det ligger numera i trädgården 50 m. rakt V om prästgårdsbyggnaden vid foten av en stor lönn, 10 m. N om landsvägen.

Grå granit. Höjd 0,63 m., bredd 0,62 m. Ytan är blanksliten och nött genom trampning. Ristningen är nu mycket grund och svår att urskilja.

Inskrift:

... eftir ⁵ay ... aþur ¹⁰sin : a ... ¹⁵

... æftir ... [f]aður sinn ...

»... efter ... sin fader ...»

Till läsningen: 1 e är tydligt stunget. Endast v. bst i 3 t är svagt skönjbar, den h. är spårlost borta. Av 7 y finns hst; därefter en punkt, som tydligen är huggen. Runan har därför troligen varit y.

Faderns namn har sannolikt varit ay[stain] Øystæinn.

Möjligen har fragmentet tillhört en av de båda runstenar, som enligt *Ransakningarna* funnos »i Odensala Prästegårdh».

444. Bromsta, Odensala sn.

Pl. 71, 75.

Litteratur: B 174, L 557, D 2: 221. *Ransakningarna* 1667—84; J. Hadorph, *Resejournal* 1682; J. Peringskiöld, *Monumenta* 3, bl. 144; UFT h. 2 (1872), s. 47; E. Brate, *Skansens runstenar* (i: *Meddelanden från Nordiska Museet* 1897), s. 5; *Svenska Dagbladet* 15/10 1925; *Handlingar* år 1925 i ATA.

Äldre avbildningar: J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* och B 174); Dybeck a. a.; M. Stenberger och R. Fernqvist foto 1925 (ATA).

Runstenen står i södra kanten av en liten ouppodlad stenkulle i åkern S om Bromsta gård, omkr. 200 m SV om mangårdsbyggnaden. I samma kulle finnas ett mindre antal forngravar, bestående av jordblandade rösen och runda stenläggningar. Enstaka gravar finnas också på kort avstånd längre ut i åkern, och tydligen har här en gång funnits ett större gravfält. 17 m. längre åt Ö står U 445.

I *Ransakningarna* meddelas, att »I Bråmstadh finnes 2 Runsteenar». Hadorph har i sin anteckningsbok angivit platsen: »Bromsta sudra gerde vid ättehögarne.» I Peringskiölds *Monumenta*: »Bromsta sudra gärde» (B 171 och 174: »Bråmsta gärde», L 557: »Bromstads S. gärde», L 556: »Bromstads gärde»). På samma plats fann Dybeck de båda stenarna, men de lågo kullfallna, och U 444 var sönderslagen i tre delar. Brate har förgäves sökt runstenarna vid Bromsta, och detta tyder på att de även på orten varit okända och glömda. De återupptäcktes år 1925 och blevo nu genom d:r C. J. Anricks och fil. kand. Märten Stenbergers försorg resta på de platser, där de lågo och där de utan allt tvivel ursprungligen ha stått. Den sönderslagna U 444 lagades med järndubbar och stenkitt.

Ljusgrå granit. Stenens höjd i sin helhet 2,35 m., över nuvarande markytan 1,80 m., bredd nedtill 0,75 m., på mitten 0,60 m. Den ristade ytan är jämn och slät. På h. sidan är en sten-

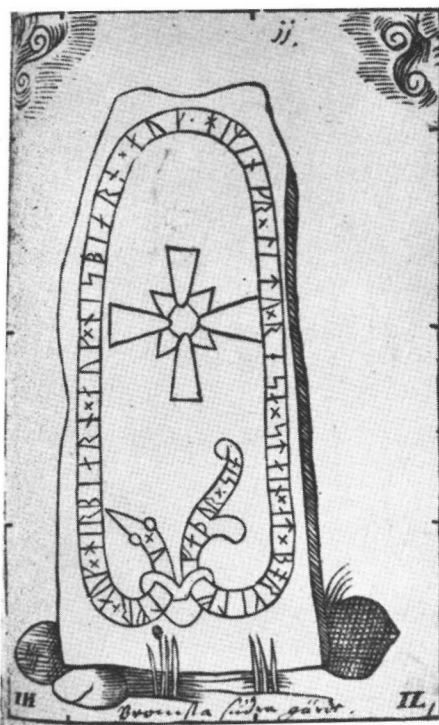

Fig. 153. U 444. Bromsta, Odensala sn.
Efter B 174.

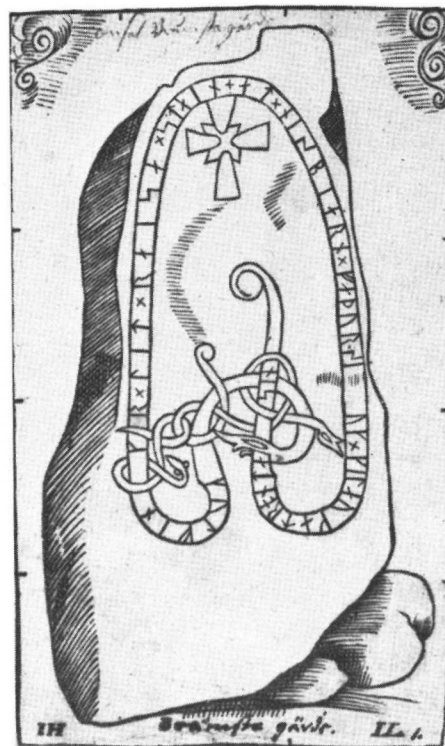

Fig. 154. U 445. Bromsta, Odensala sn.
Efter B 171.

fisa bortfallen, varför även inskriften där är defekt. Ristningen är ej särdeles djupt huggen men överallt tillräckligt tydlig och lätt urskiljbar.

Inskrift (med det inom [] supplerat efter B 174):

× **ulfr** × **auk** × **hirbiarn** × **[a]uk** × **nesbi[a]rn** × **auk** × **himinkr** × **litu** × **r[esa** × **s]tain** × **at** × **borkulf** ×
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55
fapur × **sin** ×
 60 65

Ulfur ok Hærbiorn ok Næsbiorn ok Hæmingr letu ræisa stæin at Borgulf, faður sinn.

»Ulv och Härbjörn och Näsbiörn och Häming läto resa stenen efter Borgulf, sin fader.»

Till läsningen: 9 **i** är icke stunget. Endast allra översta delen av 16 **a** är bevarad. 20 **e** är troligen stunget. Pricken är dock ganska grund. Av 24 **a** finns endast hst:s nedre del i behåll. Icke stungna äro 31 och 38 **i**, 35 och 55 **k**. 42—45 **esa** × **s** är borta. Av 46 **t** saknas v. bst. — Hadorph: 9, 20, 42 **i**, 56 **i**. — Hadorph och Leitz (B 174): 9 **i**, 20 **i**, 4? **e**, 56 **i**. Intet sk efter 58 **f** och 66 **n**. Avståndet mellan 41 **r** och 43 **s** är påfallande stort. Det är möjligt, att här ha funnits två runor, sålunda **ai**, och att 42 **e** beror på felläsning. — Dybeck: 9 **i**, 20 **e**. 42—45 **esa** × **s** saknas. 56 **u**.

Mansnamnet *Hærbiorn* är känt från ett par andra inskrifter: Sö 86, L 1234 Fröderyds sn. Ett enstaka belägg i en urkund från 1400-talet (Östergötland) visar, att namnet funnits även under medeltiden. Det synes ha varit vanligare i Danmark (särskilt Själland) och framför allt i Norge. — Om namnet *Næsbiorn* se Sö 356, om *Hæmingr* se U 101 och om *Borgulf* U 429.